

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 της Γ.Γ. Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, την 5^η Οκτωβρίου 1999, ημέρα Τρίτη και ώρα 9:30 π.μ. με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Σταύρος Αργυρόπουλος

Μέλη: Μιχαήλ Φράγκος, κωλυομένου του τακτικού Νικολάου Στυλιανάκη

Χαρίλαος Χάρακας,

Κωνσταντίνος Ηλιόπουλος και

Εμμανουήλ Αντωνόπουλος, κωλυομένου του τακτικού κ. Λεωνίδα Νικολούζου

Γραμματέας: Αλεξάνδρα-Μαρία Ταραμπίκου

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, απουσίαζαν λόγω κωλύματος.

Θέμα της Συνεδριάσεως ήταν η εκπρόθεσμη γνωστοποίηση της συγκέντρωσης των επιχειρήσεων που προκύπτει με την εξαγορά από την εταιρεία ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ Α.Ε. του 80% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας ΚΑΣΤΩΡ Α.Ε., σύμφωνα με το άρθρο 4α του ν.703/77, ως ίσχυε.

Στη συνεδρίαση παρέστη για την κλητευθείσα εταιρεία ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ Α.Ε. ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτής κ. Γεώργιος Σωσσίδης μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου, κ. Πανταζή Καραμανώλη.

Στην αρχή της συζήτησης το λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια κα Σοφίας Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε τη γραπτή εισήγηση της Γραμματείας επί της υποθέσεως, τόνισε ότι η υπόχρεη προς γνωστοποίηση εταιρεία ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ Α.Ε. προέβη σε γνωστοποίηση της ως άνω συγκέντρωσης 2 χρόνια μετά την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης και από σχετική όχληση της Γραμματείας και πρότεινε να της επιβληθεί πρόστιμο ποσού δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) δραχμών για την υπαιτίως εκπρόθεσμη γνωστοποίηση της ως άνω συγκέντρωσης. Κατόπιν, το λόγο έλαβαν οι ως άνω νόμιμοι εκπρόσωποι της ενδιαφερόμενης εταιρείας, οι οποίοι ζήτησαν από την Επιτροπή Ανταγωνισμού την επιείκειά της όσον αφορά το προτεινόμενο από τη Γραμματεία πρόστιμο, δεδομένου ότι η μη γνωστοποίηση της συγκέντρωσης οφειλόταν σε εσφαλμένους υπολογισμούς των οικονομικών στοιχείων των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων και δεν υπήρχε πρόθεση απόκρυψης της συγκέντρωσης εκ μέρους της εταιρείας.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε διάσκεψη την 25^η Οκτωβρίου 1999, ημέρα Δευτέρα και ώρα 9.30 π.μ., στην ανωτέρω αίθουσα 611, και αφού έλαβε υπόψη της τα στοιχεία του φακέλλου, την Εισήγηση της Γραμματείας, και τις απόψεις που διετύπωσαν, εγγράφως και προφορικώς, τα ενδιαφερόμενα μέρη κατά τη συζήτηση της υποθέσεως, και το υπόμνημα που υπεβλήθη,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ

Με το από 30/12/98 (α.π. 2208) έγγραφο της εταιρείας ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ Α.Ε. (εφεξής ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ) γνωστοποιήθηκε στην Υπηρεσία μας, σύμφωνα με το άρθρο 4α του ν. 703/77, όπως ισχύει, η συγκέντρωση των επιχειρήσεων ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ και ΚΑΣΤΩΡ Α.Ε. Η ανωτέρω γνωστοποίηση αφορά στην από 27 Νοεμβρίου 1996 υπογραφή μεταξύ των κ.κ. Ν. Κούρου, Λεων. Κούρου, Δ. Κούρου του Ηρακλή, Η. Κούρου, Α. Καψάλη, Λ. Καψάλη (εφεξής Πωλητές) και της εταιρείας ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ, συμβάσεως αγοραπωλησίας μετοχών. Με την εν λόγω σύμβαση οι ως άνω Πωλητές πώλησαν, μεταβίβασαν και παρέδωσαν στην ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ 800.000 ονομαστικές μετοχές της εταιρείας ΚΑΣΤΩΡ Α.Ε., οι οποίες αντιστοιχούσαν σε ποσοστό 80% του συνόλου των μετοχών της προαναφερθείσας εταιρείας. Μετά την ανωτέρω συναλλαγή, η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ απέκτησε τον έλεγχο της ΚΑΣΤΩΡ Α.Ε.

Εκ των ανωτέρω συμμετεχουσών στη συγκέντρωση εταιρειών η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ συστήθηκε το 1955, εδρεύει στο Δήμο Αθηναίων, δραστηριοποιείται στον κατασκευαστικό κλάδο (ανάληψη και εκτέλεση πάσης φύσεως τεχνικών έργων Δημόσιων και Ιδιωτικών) και οι βασικοί της μέτοχοι είναι φυσικά πρόσωπα. Αρχικά η εταιρεία ήταν προσανατολισμένη στα οικοδομικά έργα του ιδιωτικού τομέα, ενώ μετά το 1980, επέκτεινε τις δραστηριότητές της και σε έργα του δημόσιου τομέα. Πολιτικής της είναι η δυναμική κάλυψη όλων των τύπων των δημοπρατούμενων έργων του δημόσιου τομέα και κατέχει πτυχίο Η τάξης (πτυχίο εργοληπτικής ικανότητας όπως αναλύεται κατωτέρω). Ο κύκλος εργασιών της στην εθνική αγορά κατά το έτος 1995 ανήλθε σε 21.383.055.730 δρχ. ήτοι 71.386.788 ECU.

Σύμφωνα με τα προσκομισθέντα στοιχεία και όσον αφορά το έτος 1996 οι θυγατρικές της εταιρείες, στις οποίες συμμετείχε με ποσοστό ίσο ή μεγαλύτερο του 50% ήταν οι: α) ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ – ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ Ο.Ε., εταιρεία παροχής υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου, η οποία διευθύνει τα έργα που αναλαμβάνονται με το σύστημα Διαχείρισης Εργων (Project Management), β) ΤΕΧΝΟ Α.Τ.Ε., η οποία ιδρύθηκε το 1996 από την ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ προκειμένου να διεισδύσει στο χώρο των τεχνικών έργων μικρότερου μεγέθους και διαφορετικού τύπου π.χ. εργολαβίες με τη μέθοδο της αντιπαροχής, γ) HELINVEST CONSTRUCTIONS LTD, με έδρα την Κύπρο και σκοπό τη συμμετοχή σε άλλες εταιρείες για την εκτέλεση και εκμετάλλευση τεχνικών έργων στο εξωτερικό, δ) ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΛΧΗ Α.Ε., η οποία ιδρύθηκε το 1996 με στόχο τη διείσδυση σε αγορές του Βαλκανικού χώρου. Επίσης η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ το 1996 συμμετείχε με ποσοστό μικρότερο του 50% στις εταιρείες: ε) ΤΕΧΝΟΛΙΤ Α.Ε., εταιρεία ιδρυθείσα το 1994 με στόχο τη διείσδυση στην αγορά της Αλβανίας και σε δραστηριότητες μη κατασκευαστικές, στ) ΤΕΧΝΟΒΑΞ Α.Ε., η οποία ιδρύθηκε με σκοπό την μελέτη, κατασκευή και εκμετάλλευση συγκεκριμένου έργου δημοσίου συμφέροντος στη Μολδαβία, ζ) ΠΟΛΥΚΛΩΝΟΣ Α.Ε., μία πολιτιστική εκπαιδευτική, εμπορική και η τεχνική εταιρεία, και η) ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΙΣ Α.Ε..

Η ετέρα των εταιρειών ΚΑΣΤΩΡ Α.Ε. ιδρύθηκε το 1970, έχει την έδρα της στην Αθήνα και δραστηριοποιείται στον κλάδο των κατασκευών, το 1995 δε κατείχε πτυχίο Ζ τάξης. Το μετοχικό της κεφάλαιο διαιρείται σε 1.000.000 ονομαστικές μετοχές ονομαστικής αξίας 500 δραχμών η

κάθε μία. Ο κύκλος εργασιών της στην εθνική αγορά κατά το έτος 1995 ανήλθε σε 680.369.617 δρχ. ήτοι 2.271.397 ECU.

Και οι δύο συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στον κατασκευαστικό κλάδο και ειδικότερα κύριο αντικείμενό τους αποτελεί η ανάληψη και εκτέλεση πάσης φύσεως ιδιωτικών και δημοσίων τεχνικών έργων.

Η κατασκευαστική δραστηριότητα στη χώρα μας διακρίνεται σε δύο σημαντικές επιμέρους κατηγορίες: στις κατασκευές του ιδιωτικού τομέα και στις κατασκευές του δημόσιου τομέα, οι οποίες και αποτελούν τις επιμέρους σχετικές αγορές προϊόντων/υπηρεσιών που αφορά η συγκέντρωση.

Στην κατηγορία των ιδιωτικών έργων περιλαμβάνονται τα έργα, η κατασκευή των οποίων ανατίθεται από ιδιώτες, εταιρείες κλπ. και διενεργείται σύμφωνα με τις προβλέψεις των συγκεκριμένων συμφωνιών μεταξύ των μερών και τους κανόνες της τεχνικής. Τα κριτήρια για την επιλογή της μιας ή της άλλης κατασκευαστικής επιχείρησης διαφέρουν από πελάτη σε πελάτη και μπορεί να είναι καθαρά οικονομικά, ποιοτικά ή να αφορούν λόγους φήμης, εμπειρίας εξειδίκευσης κλπ. Η ζήτηση στον ιδιωτικό τομέα επικεντρώνεται κυρίως στην κάλυψη στεγαστικών αναγκών αλλά και σε έργα όπως: ξενοδοχεία, πολυκαταστήματα, βιομηχανικά εργοστάσια κλπ.

Στην κατηγορία των δημοσίων έργων συγκαταλέγονται τα έργα όπου «πελάτης» είναι το Δημόσιο, Δήμοι, Κοινότητες κ.ά. Η ανάθεση, επίβλεψη, κατασκευή και συντήρηση των έργων αυτής της κατηγορίας, πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας περί δημοσίων έργων. Η ζήτηση από την πλευρά του δημοσίου αφορά κυρίως έργα υποδομής όπως λιμάνια, δρόμους, γέφυρες, σχολεία κλπ. Οι τάξεις από τις οποίες καθορίζονται και οι δυνατότητες συμμετοχής των τεχνικών εταιρειών στους διαγωνισμούς του δημοσίου είναι επτά (7) και διαβαθμίζονται από το Α έως το Ζ για κάθε κατηγορία έργων και ακολουθεί η Η τάξη που είναι γενική. Σημειώνεται ότι το ανώτατο όριο σύμφωνα με τη νομοθεσία για την Η' τάξη στην οποία ανήκει η εξαγοράζουσα, το 1996, ορίζονταν σε 12 δις δρχ., ενώ το κατώτατο σε 2,4 δις δρχ. Στην αμέσως προηγούμενη τάξη Ζ', στην οποία ανήκει η εξαγοραζόμενη, το ανώτατο όριο ορίζονταν σε 6 δις δρχ. το οποίο μπορούσε να διπλασιαστεί ανάλογα με την καθαρή θέση της εταιρείας, ενώ το κατώτατο όριο ορίζονταν σε 900.000.000 δρχ. Η διαβάθμιση των ορίων συνεχίζεται μέχρι την Α' τάξη της οποίας το ανώτατο όριο προϋπολογισμού δημοσίων έργων στην κατασκευή των οποίων μπορεί να συμμετάσχει η εταιρεία που ανήκει σ' αυτήν την τάξη ανέρχονται σε 20 εκ. δρχ. Οι τάξεις Α, Β, Γ και Δ αναφέρονται σε προσωπικές εταιρείες, ενώ για εταιρείες νομικής μορφής Α.Ε. και ΕΠΕ οι αντίστοιχες τάξεις είναι οι Ε, ΣΤ, Ζ και Η.

Σημειώτεον ότι η διάκριση των κατασκευαστικών εταιρειών σε αυτές που κατασκευάζουν έργα που ανήκουν αποκλειστικά στη μία ή στην άλλη σχετική αγορά δεν είναι απόλυτα εφικτή δεδομένου ότι, ενώ οι «μικρές» επιχειρήσεις του κλάδου ασχολούνται κυρίως με την κατασκευή ιδιωτικών έργων, οι «μεγάλες» (ΑΕ και ΕΠΕ) δραστηριοποιούνται και στις δύο προαναφερθείσες αγορές,.

Ως σχετική γεωγραφική αγορά στην υπό κρίση συγκέντρωση, θεωρείται το σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού.

Το βασικό χαρακτηριστικό του κλάδου των κατασκευών εν γένει είναι ο μεγάλος αριθμός των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σ' αυτόν. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Υπηρεσίας μας, το 1996, στο ΜΕΕΠ ήταν εγγεγραμμένες 455 επιχειρήσεις νομικής μορφής ΑΕ και ΕΠΕ, από τις οποίες 40 είναι Η' τάξης, 118 Ζ' τάξης, 89 Στ' τάξης και 208 Ε' τάξης, καθώς και 10.000 περίπου προσωπικές επιχειρήσεις, ενώ δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τον αριθμό των επιχειρήσεων που ασχολούνται αποκλειστικά με την ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα. Όσον αφορά τη θέση των συμμετεχουσών επιχειρήσεων στον εν λόγω κλάδο παρατηρούμε ότι: Η μεν εξαγοραζόμενη ανήκει στις κατασκευαστικές εταιρείες Ζ' τάξης, με κύκλο εργασιών για το 1995, 2.271.397 ECU (680.369.617 δρχ.) και εκτιμάται ότι κατείχε μερίδιο περίπου 0,41% καταλαμβάνοντας την 76^η θέση επί συνόλου 118 εταιρειών Ζ' τάξης. Η δε εξαγοράζουσα το 1995 βρισκόταν στην 2^η θέση μεταξύ των τεχνικών εταιρειών Η' τάξης με κύκλο εργασιών 71.386.788 ECU (21.383.055.730 δρχ) και μερίδιο αγοράς 8,172%.

Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 εδάφ. β του ν. 703/77, όπως ισχύει, συγκέντρωση πραγματοποιείται όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη τουλάχιστον μία ή περισσότερες επιχειρήσεις αποκτούν άμεσα ή έμμεσα τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ με την εξαγορά του 80% του μετοχικού κεφαλαίου της ΚΑΣΤΩΡ, απέκτησε τον έλεγχο της τελευταίας και συνεπώς δημιουργείται συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 2 εδάφ. β του ν. 703/77, όπως ισχύει, η οποία εμπίπτει στις σχετικές με τις συγκεντρώσεις ρυθμίσεις του νόμου.

Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 4α του ν. 703/77, όπως ισχύει, «κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται μέσα σε ένα (1) μήνα από την πραγματοποίησή της στην Επιτροπή Ανταγωνισμού όταν: α) το μερίδιο αγοράς των προϊόντων ή υπηρεσιών που αφορά η συγκέντρωση όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 4στ, αντιπροσωπεύει στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών τμήμα της τουλάχιστον δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού κύκλου εργασιών που πραγματοποιείται με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που θεωρούνται ομοειδή από τον καταναλωτή λόγω των ιδιοτήτων, της τιμής τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται ή β) ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων, που συμμετέχουν στη συγκέντρωση κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4στ, ανέρχεται τουλάχιστον στο σε δραχμές ισόποσο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) Ευρωπαϊκών Λογιστικών Μονάδων (ECU)».

Επειδή συνεπώς η εξαγοράζουσα είχε την υποχρέωση να γνωστοποιήσει την υπό κρίση συγκέντρωση στην Επιτροπή Ανταγωνισμού σύμφωνα με το παραπάνω άρθρο, δεδομένου ότι ο συνολικός κύκλος εργασιών των άμεσα συμμετεχουσών στην παρούσα συγκέντρωση εταιρειών, ανέρχεται στο ποσό των 73.658.185 ECU.

Επειδή ειδικότερα στη συγκεκριμένη περίπτωση, η εν λόγω συγκέντρωση έπρεπε να είχε γνωστοποιηθεί στην Επιτροπή Ανταγωνισμού το αργότερο μέχρι 28 Δεκεμβρίου 1996, αφού η σύμβαση αγοροπωλησίας μετοχών δυνάμει της οποίας η γνωστοποιούσα απόκτησε το 80% του μετοχικού κεφαλαίου της ΚΑΣΤΩΡ υπογράφηκε στις 27.11.98. Επειδή όμως η γνωστοποίηση έγινε στις 30/12/98 δηλαδή εκπρόθεσμα και έπειτα από όχληση και υπόδειξη της Γραμματείας της Επιτροπής, και με καθυστέρηση δύο χρόνων περίπου. Και παρότι η γνωστοποιούσα ισχυρίζεται ότι το γεγονός αυτό οφείλεται σε εσφαλμένη εκτίμηση από μέρους της των οικονομικών μεγεθών καθώς και του πεδίου εφαρμογής του ν.703/77, όπως ισχύει, οι ανωτέρω

ισχυρισμοί της δεν ευσταθούν δεδομένου ότι όφειλε να γνωρίζει τις εκ του νόμου απορρέουσες υποχρεώσεις της ως προς την προθεσμία γνωστοποίησης της συγκέντρωσης. Κατά συνέπεια η καθυστέρηση γνωστοποίησης της συγκέντρωσης οφείλεται σε υπαιτιότητα της υποχρέου σε γνωστοποίηση εταιρείας και ως εκ τούτου η Επιτροπή κρίνει ότι θα πρέπει να της επιβληθεί πρόστιμο εκ δραχμών επτά εκατομμυρίων πεντακοσίων χιλιάδων (7.500.000), το οποίο με βάση τον κύκλο εργασιών της κατά το έτος 1995, δεν υπερβαίνει το προβλεπόμενο από το νόμο όριο.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Διαπιστώνει ότι η συγκέντρωση μεταξύ των εταιρειών ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ Α.Ε. και ΚΑΣΤΩΡ Α.Ε. γνωστοποιήθηκε εκπρόθεσμα και

Επιβάλει πρόστιμο ύψους επτά εκατομμυρίων πεντακοσίων χιλιάδων (7.500.000) δραχμών, λόγω παραβάσεως του άρθρου 4α παρ.1 ν.703/77, στην υπόχρεα προς γνωστοποίηση εταιρεία ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ Α.Ε.

Η απόφαση εκδόθηκε την 16^η Μαΐου 2000.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

Ο Σύνταξας την Απόφαση

Σταύρος Αργυρόπουλος

Χαρίλαος Χάρακας

Η Γραμματέας

Αλεξάνδρα – Μαρία Ταραμπίκου